EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 2. 6. 2014
COM(2014) 312 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o vykonávaní rámcového rozhodnutia Rady 2008/675/SVV z 24. júla 2008 o zohľadňovaní odsúdení v členských štátoch Európskej únie v novom trestnom konaní členskými štátmi

OBSAH

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE o vykonávaní rámcového rozhodnutia Rady 2008/675/SVV z 24. júla 2008 o zohľadňovaní odsúdení v členských štátoch Európskej únie v novom trestnom konaní členskými štátmi

1. Úvod ... 3

1.1. Cieľ a rozsah pôsobnosti rámcového rozhodnutia ... 3

1.2. Záruky na ochranu základných práv ... 4

1.3. Hlavné body rámcového rozhodnutia ... 4

1.4. Súčasný stav transpozície a dôsledky neuskutočnenia vykonávania ... 5

2. Hodnotenie vykonávania rámcového rozhodnutia členskými štátmi ... 6

2.1. Predbežné hodnotenie doručených právnych predpisov týkajúcich sa transpozície ... 6

2.2. Hodnotenie vybraných kľúčových ustanovení rámcového rozhodnutia ... 6

2.2.1. Definícia odsúdenia ... 6

2.2.2. Požiadavky na zohľadňovanie zahraničných odsúdení ... 7

2.2.3. Rovnocenné právne účinky ... 8

2.2.3.1. Predsúdne konanie ... 9

2.2.3.2. Súdne konanie ... 10

2.2.3.3. Vykonávacie konanie ... 10

2.2.4. Získavanie dostatočných informácií o predchádzajúcich odsúdeniach ... 10

3. Závery ... 11

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o vykonávaní rámcového rozhodnutia 2008/675/SVV z 24. júla 2008 o zohľadňovaní odsúdení v členských štátoch Európskej únie v novom trestnom konaní členskými štátmi

1. ÚVOD

1.1. Cieľ a rozsah pôsobnosti rámcového rozhodnutia

Európska únia v rámci skutočného priestoru spravodlivosti založeného na vzájomnej dôvere prijala opatrenia s cieľom zabezpečiť ochranu občanov proti trestnej činnosti v celej Európskej únii a súčasne tiež zabezpečiť dodržiavanie základných práv občanov, keď sa stanú účastníkmi trestného konania, či už ako obeť trestného činu, alebo ako obvinená osoba.

V Európskej únii, kde sa ľudia môžu slobodne pohybovať a usadzovať, si cieľ udržiavať a rozvíjať skutočný európsky priestor spravodlivosti vyžaduje, aby sa odsúdenia osôb, ku ktorým došlo v jednom členskom štáte, zohľadňovali v inom členskom štáte s cieľom predchádzať budúcej trestnej činnosti. Rovnako, ak nové trestné činy spácha rovnaký páchateľ, mal by sa tento behaviorálny faktor, pri zachovaní spravodlivosti konania, zohľadniť v rámci nového trestného konania.

Je skutočne v záujme účinnej trestnej justície vrátane ochrany obetí trestnej činnosti v Európskej únii, aby všetky členské štáty zaviedli pravidlá, na základe ktorých by sa mohlo vo všetkých fázach trestného konania zohľadniť, či daná osoba spáchala trestný čin prvý raz, alebo či už bola odsúdená v inom členskom štáte. Možnosť posúdiť trestnú minulosť páchateľa je zásadná pre účinné riadenie nových trestných konaní, najmä s cieľom zabezpečiť informované rozhodnutia týkajúce sa vyšetrovacej väzby alebo prepustenia na kauciu a disponovať pri stanovovaní výšky trestu úplnými informáciami.

Práve v tomto kontexte bolo prijaté rámcové rozhodnutie 2008/675/SVV z 24. júla 2008 o zohľadňovaní odsúdení v členských štátoch Európskej únie v novom trestnom konaní. Vďaka tomuto rámcovému rozhodnutiu môžu súdne orgány v jednom členskom štáte zohľadniť právoplatné trestné rozsudky vyhlásené súdmi v iných členských štátoch. Stanovujú sa v ňom podmienky, za ktorých tieto orgány v trestnom konaní proti osobe v členskom štáte zohľadňujú predchádzajúce odsúdenia vyhlásené proti tejto osobe za iné skutky v iných členských štátoch. V súvislosti s novým trestným konaním musia členské štáty zabezpečiť, že predchádzajúce odsúdenia v inom členskom štáte, sa riadne zohľadnia podľa tých istých pravidiel ako vnútroštátne predchádzajúce odsúdenia.

Týmto rámcovým rozhodnutím sa nahrádza článok 56 Európskeho dohovoru Rady Európy z 28. mája 1970 o medzinárodnej platnosti trestných rozsudkov[1] týkajúci sa zohľadňovania trestných rozsudkov vo vzťahoch členských štátov, ktoré sú stranami tohto dohovoru. Informácie o predchádzajúcich odsúdeniach možno získať

[1] http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?CL=ENG&CM=1&NT=070. Tento dohovor ratifikovalo 11 členských štátov EÚ: AT, BE, BG, CY, DK, EE, LT, LV, NL, RO a ES.

prostredníctvom systému EÚ na výmenu informácií z registra trestov (Európsky informačný systém registrov trestov – ECRIS).[2]

Cieľom tejto správy je poskytnúť predbežné hodnotenie vnútroštátnych vykonávacích predpisov doteraz doručených Komisii.

Od 1. decembra 2014 (dátum uplynutia päťročného prechodného obdobia Lisabonskej zmluvy) sa budú plne uplatňovať súdne právomoci Súdneho dvora a právomoci Komisie otvárať konania o porušení povinnosti s ohľadom na *acquis* EÚ spred Lisabonskej zmluvy v oblasti justičnej spolupráce v trestných veciach a policajnej spolupráce.

1.2. Záruky na ochranu základných práv

Ako sa stanovuje v článku 1 ods. 2 a v odôvodnení 12 toto rámcové rozhodnutie rešpektuje základné práva a dodržiava základné právne zásady uznané článkom 6 Zmluvy o Európskej únii a vyjadrené v Charte základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“).

V tejto súvislosti niektoré členské štáty vo svojich vykonávacích právnych predpisoch výslovne uvádzajú zabezpečenie základných práv a základných právnych zásad práva Európskej únie pri zohľadňovaní predchádzajúcich odsúdení v rámci nového trestného konania. V niektorých členských štátoch je zohľadnenie odsúdenia vylúčené v prípadoch, ak existujú racionálne dôvody predpokladať, že by tým došlo k narušeniu slobody a práv jednotlivca odsúdeného v inom členskom štáte. Členské štáty tiež vo vykonávacích právnych predpisoch stanovili jasnú požiadavku, že predchádzajúce odsúdenie by malo byť v súlade s právom na spravodlivé súdne konanie v zmysle článku 6 Európskeho dohovoru o ľudských právach (ďalej len „EDĽP“) (AT, DE, PL).

1.3. Hlavné body rámcového rozhodnutia

Cieľom tohto rámcového rozhodnutia je zabezpečiť, že odsúdenia z iných členských štátov budú mať podobné právne účinky ako vnútroštátne odsúdenia. Podľa článku 2 rámcového rozhodnutia je pojem odsúdenie vymedzený ako „konečné rozhodnutie trestného súdu, ktorým sa osoba uznáva za vinnú zo spáchania trestného činu.“

Článok 3 je kľúčovým ustanovením rámcovej smernice. Tento článok je založený na zásade jednoduchého prijatia odsúdení a v zásade sa ním stanovuje, že právne účinky zahraničných odsúdení musia byť rovnocenné s právnymi účinkami vnútroštátnych odsúdení („zásada rovnocennosti“), a to v súlade s vnútroštátnym právom.

To znamená, že platí povinnosť zohľadniť zahraničné odsúdenia, ktorá sa má uplatňovať v súlade s vnútroštátnym právom (jedinou povinnosťou členských štátov by bolo zohľadniť zahraničné odsúdenie v miere, v akej sa zohľadňuje vnútroštátne odsúdenie).

---

[2] Rámcové rozhodnutie Rady 2009/315/SVV z 26. februára 2009 o organizácii a obsahu výmeny informácií z registra trestov medzi členskými štátmi: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:093:0023:0032:SK:PDF. Rozhodnutie Rady 2009/316/SVV zo 6. apríla 2009 o zriadení Európskeho informačného systému registrov trestov (ECRIS) podľa článku 11 rámcového rozhodnutia 2009/315/SVV: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:093:0033:0048:SK:PDF.

Predchádzajúce odsúdenia sa zohľadňujú v predsúdnom konaní, počas súdneho konania aj vo vykonávacom konaní (článok 3 ods. 2). Predchádzajúce odsúdenia by sa mali riadne zohľadniť, najmä v súvislosti s uplatniteľnými procesnými pravidlami týkajúcimi sa:

vyšetrovacej väzby;

kvalifikácie trestného činu;

druhu a výšky trestu;

výkonu rozhodnutia.

Keď členský štát vykonávajúci nové konanie zohľadní predchádzajúce odsúdenie, nesmú sa tým ovplyvňovať, rušiť alebo revidovať predchádzajúce odsúdenia. V rámcovom rozhodnutí sa v súvislosti s uložením trestu v novom trestnom konaní počíta s výnimkami zo všeobecného pravidla.

V prípadoch, keď predchádzajúce odsúdenie nebolo členským štátom vyhlásené alebo úplne vykonané pred spáchaním trestného činu, na ktorý sa vzťahuje nové konanie, sa týmto rámcovým rozhodnutím od členských štátov nepožaduje, aby uplatňovali svoje vnútroštátne pravidlá ukladania trestov, ak by uplatňovanie týchto pravidiel na predchádzajúce zahraničné odsúdenia obmedzovalo sudcu pri ukladaní trestu.

Okrem toho sa v odôvodneniach 8 a 9, ktoré sa majú posudzovať spolu s článkom 3 ods. 5 rámcového rozhodnutia, v tomto smere stanovujú určité usmernenia zdôraznením proporcionality výšky trestu a osobných okolností páchateľa. Zaujímavé je, že žiadny členský štát sa vo svojich vykonávacích opatreniach neodvolával na odôvodnenie 8, v ktorom sa stanovuje, že ak sú počas trestného konania v členskom štáte dostupné informácie o predchádzajúcom odsúdení v inom členskom štáte, malo by sa v čo najväčšej možnej miere zabrániť tomu, aby sa s dotknutou osobou zaobchádzalo menej priaznivo, ako keby bolo predchádzajúce odsúdenie vnútroštátnym odsúdením.

Článok 3 ods. 1 a 2 sa zaoberá všeobecnými zásadami a postupmi trestného práva stanovenými napríklad v trestných poriadkoch, podľa ktorých sa pri novom trestnom konaní zohľadňujú zahraničné odsúdenia v inom členskom štáte. Vykonávanie článku 3 ods. 4 a 5 sa musí posúdiť so zreteľom na vnútroštátne zásady a postupy trestného práva, ktoré sa týkajú konkrétne ukladania trestov (napr. súhrnné tresty).

1.4. Súčasný stav transpozície a dôsledky neuskutočnenia vykonávania

V čase prípravy správy Komisia dostala oznámenia o vnútroštátnych predpisoch týkajúcich sa transpozície od týchto dvadsiatich dvoch členských štátov: **AT, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, FI, FR, HU, HR, IE, LU, LV, NL, PL, RO, SE, SI, SK** a **UK**.

Viac než tri roky po dátume vykonania šesť členských štátov stále neoznámilo opatrenia na transpozíciu záväzkov stanovených v tomto rámcovom rozhodnutí: **BE, ES, IT, LT, MT** a **PT**.

O postupe prípravy príslušných opatrení na transpozíciu na vnútroštátnej úrovni informovali Komisiu štyri členské štáty (**BG, ES, LT, MT**). Žiadny z týchto

členských štátov však neprijal opatrenia ani nedoručil Komisii oznámenie pred aprílom 2014.

Tabuľka o súčasnom stave vykonávania rámcového rozhodnutia sa nachádza v prílohe.

Členské štáty musia vykonať rámcové rozhodnutia rovnako ako ostatné prvky *acquis* EÚ. Rámcové rozhodnutia sú svojou povahou pre členské štáty záväzné, pokiaľ ide o výsledok, ktorý sa má dosiahnuť. Závisí však od vnútroštátnych orgánov akú formu a metódu vykonania si zvolia. Rámcové rozhodnutia nemajú priamy účinok. Zásada jednotného výkladu je však záväzná vo vzťahu k rámcovým rozhodnutiam, ktoré boli prijaté v súvislosti s hlavou VI bývalej Zmluvy o Európskej únii.

Kým neuskutočnenie vykonávania v jednom členskom štáte nemá priame následky na ďalšie členské štáty, v záujme spravodlivosti je naďalej dôležité, že súd v jednom členskom štáte môže zohľadniť právoplatné trestné rozsudky vyhlásené súdmi v iných členských štátoch. Tento prístup sa opiera o systém ECRIS, decentralizovaný informačno-technologický systém, ktorý zaisťuje efektívny kolobeh informácií o odsúdeniach štátnych príslušníkov členského štátu iným členským štátom. Správne uplatňovanie zásady rovnocennosti a potreba zabezpečiť, že právne účinky zahraničných odsúdení budú v zásade systematicky rovnocenné s právnymi účinkami vnútroštátnych odsúdení, sú v európskom priestore spravodlivosti dôležité.

2. HODNOTENIE VYKONÁVANIA RÁMCOVÉHO ROZHODNUTIA ČLENSKÝMI ŠTÁTMI

2.1. Predbežné hodnotenie doručených právnych predpisov týkajúcich sa transpozície

V tejto správe sa posudzuje rozsah, v akom členské štáty prijali potrebné opatrenia, aby spĺňali rámcové rozhodnutie. Pri posudzovaní úrovne transpozície tohto nástroja do vnútroštátneho trestného práva sa Komisia zameriava najmä na povinnosti vyplývajúce z článku 3, konkrétne či bola riadne zavedená zásada rovnocennosti a či sa v rámci vnútroštátnych systémov trestnej justície zahraničným predchádzajúcim odsúdeniam v súlade s vnútroštátnym právom priznávajú právne účinky predchádzajúcich odsúdení.

Členské štáty si vo všeobecnosti vybrali prevažne podobný prístup transpozície rámcového rozhodnutia do ich vnútroštátnych právnych predpisov a trestného práva. Väčšina členských štátov len musela zmeniť svoje právo, ktorým sa riadia tieto otázky, kým niekoľko členských štátov ako nástroje na transpozíciu prijalo samostatné vykonávacie akty.

Vykonávaniu rámcového rozhodnutia bráni skutočnosť, že šesť členských štátov zatiaľ nesplnilo svoju povinnosť v rámci tohto rámcového rozhodnutia.

2.2. Hodnotenie vybraných kľúčových ustanovení rámcového rozhodnutia

2.2.1. Definícia odsúdenia

Nie všetky členské štáty formálne transponovali vymedzenie pojmu „odsúdenie“ ako „konečné rozhodnutie trestného súdu, ktorým sa osoba uznáva za vinnú zo spáchania trestného činu.“ Niekoľko členských štátov neposkytlo jasné vymedzenie toho, čo považujú za „odsúdenie“ na účely tohto rámcového rozhodnutia (AT, BG, DK, EL,

FR, IE, LU, LV, RO, SE, SI, SK a UK). Tieto členské štáty však uplatňujú všeobecné zásady a vymedzenia z ich vlastného trestného práva. Napríklad LV a RO sa odvolávali len na pojem „recidíva“ namiesto doslovného vymedzenia predchádzajúcich odsúdení.

Nesprávne používanie vymedzenia pojmu „predchádzajúce odsúdenie“ môže viesť k rozdielom v rozsahu pôsobnosti tohto rámcového rozhodnutia, najmä konečných rozhodnutí, a tým vytvoriť právnu neistotu pre jednotlivcov. Navyše požiadavka tohto rámcového rozhodnutia, aby sa zohľadňovali len „konečné“ rozhodnutia, by sa mala chápať so zreteľom na záruky v oblasti procesných práv pre podozrivé a obvinené osoby v trestných konaniach v celej Únii. Obmedzením rozsahu len na konečné rozhodnutia rámcová smernica plne rešpektuje a podporuje zásadu prezumpcie neviny, ktorá tvorí podstatu ochrany základných, procesných práv v trestných konaniach.

V práve FI a UK sú otvorene začlenené nepodmienečné tresty odňatia slobody, príkazy na vykonávanie verejnoprospešných prác, pokuty alebo rovnocenné postihy ako druh rozhodnutia, ktoré sa má považovať za „podmienky, za ktorých sa zohľadňujú predchádzajúce odsúdenia.“

DK, FI, HR, LU, LV, SE a SI nestanovili žiadne dodatočné požiadavky na zohľadňovanie predchádzajúcich odsúdení. V týchto členských štátoch môžu súdy jednoducho priznať odsúdeniam vyhláseným v inom členskom štáte rovnakú váhu ako odsúdeniam vyhláseným v ich vlastnom štáte (zásada diskrečnej právomoci súdu). Tento prístup možno považovať za ústretový voči vzájomnému uznávaniu, keďže sa v ňom odráža pevná dôvera voči konečným odsúdeniam a systémom registrov trestov v iných členských štátoch.

2.2.2. Požiadavky na zohľadňovanie zahraničných odsúdení

Príslušné orgány vo väčšine členských štátov musia pri zohľadňovaní predchádzajúcich odsúdení v jednotlivých prípadoch uplatňovať princíp obojstrannej trestnosti (ako sa to vyžaduje v ich vykonávacích právnych predpisoch a opatreniach) (AT, BG, CZ, CY, EL, FR, HU, NL, PL, RO, SK a UK). To znamená, že súdy môžu zohľadniť predchádzajúce odsúdenie len vtedy, ak to bolo odsúdenie za trestný čin, ktorý je uznávaný a trestný v rámci práva daného členského štátu.

Využitie skúšky obojstrannej trestnosti je podľa rámcového rozhodnutia odôvodnené, keďže sa od štátov vyžaduje len to, aby sa „zohľadnili“ odsúdenia vyhlásené v inom členskom štáte v rovnakom rozsahu ako predchádzajúce vnútroštátne odsúdenia a aby „sa im v súlade s vnútroštátnym právom priznali rovnocenné právne účinky“. Preto ak určité činy, na základe ktorých bolo vyhlásené predchádzajúce odsúdenie, nie sú trestné v niektorom členskom štáte, súdy nebudú môcť „priznať rovnocenné právne účinky“, keďže v čisto vnútroštátnom prípade by neexistovali vôbec žiadne právne účinky.[3]

Znenie maďarského práva je v tejto súvislosti nepatrne odlišné: uložené rozsudky alebo opatrenia vyplývajúce z rozhodnutia zahraničného súdu „nemôžu byť v rozpore s právom Maďarska“. V holandskom práve sa používa pojem „podobné trestné činy“. V holandskom práve sa stanovuje, že podobný trestný čin môže byť

[3] Pozri tiež odôvodnenie 6 rámcového rozhodnutia.

trestným činom podľa cudzieho práva, „ktoré môže byť formulované odlišne, ktoré je však zamerané na ochranu rovnakých právnych záujmov, a tak trestný čin patrí do rovnakej kategórie ako holandský trestný čin, na ktorý sa vzťahuje ustanovenie o opätovnej trestnej činnosti.“ Naproti tomu prístupu si niektoré členské štáty vybrali prístup založený na právnej kvalifikácii ako v prípade Francúzska. Pri posudzovaní aspektu obojstrannej trestnosti predchádzajúcich odsúdení sa kvalifikácia skutku určuje vo vzťahu k trestným činom vymedzeným vo francúzskom práve a rozsudky sa stanovia podľa rovnocenných francúzskych rozsudkov, ktoré sú nariadené francúzskym právom. V slovenskom práve sa vyžaduje obojstranná trestnosť, alebo že rozhodnutia súdov iných členských štátov v trestných veciach možno presadzovať alebo majú rovnocenné právne účinky na Slovensku len vtedy, ak je to stanovené v medzinárodnej zmluve alebo akte.

Niektoré členské štáty stanovili viac podmienok, ktoré musia byť splnené popri princípe obojstrannej trestnosti. Príkladom je povinnosť, že popri obojstrannej trestnosti musia byť k dispozícii dostatočné informácie o predchádzajúcom odsúdení (CY, PL).[4] V poľskom vnútroštátnom práve sa stanovuje, že predchádzajúce odsúdenie nemožno zohľadniť, ak sa na daný trestný čin vzťahuje odpustenie s platnosťou amnestie alebo milosti (PL).

Slovensko dodáva, že zohľadnenie predchádzajúcich odsúdení je tiež možné v prípade, ak štát má takúto povinnosť podľa medzinárodnej zmluvy, ktorej je stranou. V Írsku musí mať obvinená osoba príležitosť priznať alebo poprieť každé predchádzajúce odsúdenie, keď čelí vnútroštátnym (zahraničným) odsúdeniam. Ak sa súdny proces opiera o predchádzajúce odsúdenia, a to z akéhokoľvek dôvodu, musia sa tieto odsúdenia dokázať zákonnými dôkazmi, alebo ich obvinená osoba musí výslovne priznať.

Maďarsko podrobuje zahraničné odsúdenia rozsiahlemu postupu uznávania predtým, než ich je možné zohľadniť. Pripojenie dodatočných požiadaviek na zohľadňovanie zahraničných odsúdení by malo byť primerané k cieľom tohto rámcového rozhodnutia.

2.2.3. Rovnocenné právne účinky

Právnym kontextom tohto aspektu rámcového rozhodnutia sa zaoberá časť 1.3 Hlavné body rámcového rozhodnutia. Dodržiavanie pravidla, že právne účinky, ktoré sa v súlade s vnútroštátnym právom priznávajú zahraničným predchádzajúcim odsúdeniam, sú rovnocenné právnym účinkom priznaným vnútroštátnym predchádzajúcim odsúdeniam, je v najlepšom prípade nejednoznačné. Deväť členských štátov neposkytlo žiadne presvedčivé informácie o súlade s týmto pravidlom. Podľa doručených oznámení sa zdá, že deväť členských štátov sa zameralo len na uplatňovanie zásady rovnocennosti (článok 3 ods. 1), neposkytli však podrobnejšie informácie o druhoch právnych účinkov, ktoré priznávajú

[4] V cyperskom práve sa stanovuje, čo sa považuje za „dostatočné informácie“, napríklad celé meno, dátum a miesto narodenia jednotlivca, vo vzťahu ku ktorému bolo odsúdenie vyhlásené; dátum odsúdenia, názov súdu a dátum, keď rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť; informácie o trestnom čine, ktoré viedli k odsúdeniu, a obzvlášť dátum spáchania trestného činu, názov alebo právna kvalifikácia trestného činu a odkazy na uplatňované právne ustanovenia; informácie o obsahu odsúdenia, a najmä o trestnom čine, akýchkoľvek dodatočných postihov, bezpečnostných opatreniach a ďalších rozhodnutiach, ktorými sa menilo vykonávanie odsúdenia.

predchádzajúcim zahraničným odsúdeniam, ani v ktorej fáze konania (predsúdne konanie, súdne konanie, vykonávacie konanie) sa tieto účinky uplatňujú v rámci ich vnútroštátneho systému trestnej justície (článok 3 ods. 2): BG, CZ, EE, HU, FR, LU, PL, RO a SK.

Informácie o vnútroštátnych právnych systémoch a účinkoch, ktoré sa priznávajú predchádzajúcimi odsúdeniami, by mali mať k dispozícii všetky členské štáty, a najmä obvinené osoby s cieľom posilniť zásadu právnej istoty a vzájomnej dôvery.

Na základe tohto predbežného posúdenia bolo oznámenie o vykonávaní tohto rámcového rozhodnutia týchto trinástich členských štátov zamerané na všetky dôležité prvky tohto rámcového rozhodnutia (napr. zásada rovnocennosti a právnych účinkov): AT, CY, DE, DK, FI, EL, HR, IE, LV, NL, SE, SI a UK.

2.2.3.1. Predsúdne konanie

V niektorých členských štátoch sa predchádzajúce odsúdenia v trestných konaniach môžu zohľadňovať už v priebehu predsúdneho konania. V Chorvátsku možno údaje v registroch trestov a ďalšie údaje o odsúdeniach za trestné činy posudzovať ako najaktuálnejšie dôkazy pred vyšetrovaním obvinenej osoby a po dokončení postupu získavania dôkazov. V švédskom práve sa stanovuje, že predchádzajúca trestná činnosť je podstatná pre rozhodnutia o vyšetrovaní pred vynesením rozsudku.

V Grécku sa stanovuje, že súdne rozhodnutie sa zohľadňuje vo všetkých fázach trestného konania bez ohľadu na to, že ide o rozhodnutie gréckeho alebo zahraničného súdu, napr. aj na určenie recidívy.

V niektorých členských štátoch môže mať predchádzajúce odsúdenie vplyv na rozhodnutie o vyšetrovacej väzbe: môže sa považovať za faktor v rámci právomoci súdu odmietnuť prepustenie na kauciu, ak bol žiadateľ obvinený zo závažného trestného činu (IE), alebo sa môže nariadiť vyšetrovacia väzba, ak bola podozrivá osoba v uplynulých rokoch odsúdená (AT, EL, NL, SE). Ďalšou možnosťou je zohľadniť predchádzajúce odsúdenia v trestných konaniach ako súčasť zásady oportunity.[5] (SE, SI)

Komisia sa domnieva, že keď členské štáty zohľadnia predchádzajúce odsúdenia ako faktor pri rozhodovaní o vyšetrovacej väzbe, dôsledne by sa mala posúdiť súvislosť medzi kritériami v rámcovom rozhodnutí a kritériami vo vnútroštátnom práve, ktoré sa uplatňujú v tomto rozhodnutí o vyšetrovacej väzbe, a to so zreteľom na príslušné odporúčania Rady Európy[6] a judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva. Dôvody rozhodnutia o vyšetrovacej väzbe by sa mali podrobne vysvetliť so zreteľom na príslušný prípad a nemôžu vychádzať len zo skutočnosti, že osoba bola v minulosti odsúdená.

2.2.3.2. Súdne konanie

V mnohých členských štátoch sa pri rozhodovaní o druhu, výške a rozsahu trestu/postihu zohľadňujú predchádzajúce odsúdenia (AT, CY, DE, DK, HR, HU, IE,

[5] Touto zásadou sa stanovuje právomoc prokurátora konať podľa vlastného uváženia a vykonávať vyšetrovania prípadu alebo konanie zastaviť.

[6] Pozri tiež rozhodnutie Rady Európy (65) 11 (prijaté 9. apríla 1965 zástupcami ministrov): https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?command=com.instranet.CmdBlobGet&InstranetImage=582145&SecMode=1&DocId=626216&Usage=2.

LV, NL, SE, SI a UK), napríklad ako rozhodujúci faktor pri rozhodovaní o stupni viny (HR), účele trestu (HR) alebo o tom, či existujú priťažujúce okolnosti (DK, LV, UK).

Vo Švédsku sú predchádzajúce súdne konania vylúčené z ukladania podmienečného rozsudku. V dánskom a švédskom práve sa tiež zohľadňuje, že na to, aby sa predchádzajúce odsúdenie považovalo za priťažujúcu okolnosť, by mal mať trestný čin, ku ktorému sa vyhlasuje odsúdenie, význam pre trestný čin, o ktorom sa práve rozhoduje. Slovinským vnútroštátnym právom sa stanovuje, že pri posudzovaní výšky trestu súd zváži najmä to, či trestný čin spáchaný v minulosti je rovnakého druhu ako nový trestný čin, či oba trestné činy boli spáchané s rovnakým motívom a koľko času uplynulo od ukončenia výkonu trestu predchádzajúceho odsúdenia, od jeho odpustenia alebo premlčania.

Členské štáty niekedy zohľadňujú, koľko času uplynulo od vyhlásenia predchádzajúceho odsúdenia, od ukončenia výkonu trestu, jeho odpustenia alebo premlčania (DK, NL, SE, SI). Tiež je možné, že predchádzajúce odsúdenia sa zohľadnia, keď súdy vydajú príkaz, ktorého cieľom je zabezpečiť prítomnosť obvinenej osoby, alebo znížiť riziko opätovného spáchania trestného činu, najmä pri rozhodnutiach prikazujúcich väzbu alebo alternatívne opatrenia na zabezpečenie prítomnosti obvinenej osoby (SI).

Ďalšou možnosťou je, že predchádzajúce odsúdenie má vplyv na právnu klasifikáciu trestného činu podľa trestného zákonníka (HU, NL, UK), napríklad pri posudzovaní závažnosti trestného činu (UK).

2.2.3.3. Vykonávacie konanie

V niektorých členských štátoch sa predchádzajúce odsúdenia zohľadňujú počas výkonu trestu (DE, HR, NL a SE). Napríklad je možné, aby sa predchádzajúce odsúdenia zohľadnili počas rozhodovania o probácii (DE, SE), alebo podmienečnom predčasnom prepustení (DE), alebo rozhodovania o zrušení podmienečného odkladu výkonu trestu alebo pozbavenia osobnej slobody (AT, DE). Súdy v niektorých krajinách tiež zohľadňujú predchádzajúce odsúdenia pri rozhodovaní, či sa má odsúdená osoba umiestniť do väzenia s vysokou ochranou (SE), alebo do zariadenia pre nenapraviteľných recidivistov (NL). Často sa uvádza, že súdy zrušia podmienečný odklad výkonu trestu alebo pozbavenie osobnej slobody, ak daná osoba spácha trestný čin počas obdobia odkladu trestu (DE, SE). Švédsko zohľadňuje predchádzajúce odsúdenia aj pri rozhodnutí o zmiernení doživotného trestu na trest odňatia slobody so stanovenou dĺžkou.

2.2.4. Získavanie dostatočných informácií o predchádzajúcich odsúdeniach

Niektoré členské štáty tiež informovali Komisiu o vnútroštátnych aktoch alebo vnútorných pravidlách o usporiadaní ich vnútroštátnych registrov trestov (EE, HU a LV).

Len dva členské štáty (EE, IE) odkázali na výmenu informácií z registra trestov (ECRIS). Dôvodom môže byť skutočnosť, že systém ECRIS nebol v čase prijatia tohto rámcového rozhodnutia ešte zavedený. Členské štáty začali systém ECRIS

používať v apríli 2012 a v súčasnosti ho na výmenu informácií z registra trestov využíva 25 ústredných orgánov členských štátov. Systém ECRIS podporuje správne vykonávanie tohto rámcového rozhodnutia. Nie všetky ústredné orgány sú v súčasnosti navzájom poprepájané.

3. ZÁVERY

- V tomto rámcovom rozhodnutí sa stanovuje nosná zásada rovnocennosti zahraničných a vnútroštátnych odsúdení v novom trestnom konaní. Potvrdzuje sa ním zásada, že členské štáty by mali odsúdeniu vyhlásenému v inom členskom štáte priznať rovnaké účinky, aké priznávajú odsúdeniu vyhlásenému ich vlastnými súdmi v súlade s vnútroštátnym právom, bez ohľadu na to, či ich vnútroštátne právo tieto účinky považuje za skutkovú otázku alebo za otázku procesného alebo hmotného práva. V odôvodnení 5 rámcového rozhodnutia sa uvádza, že „cieľom tohto rámcového rozhodnutia však nie je zosúladiť účinky, ktoré rôzne vnútroštátne právne predpisy priznávajú predchádzajúcim odsúdeniam, a povinnosť zohľadňovať predchádzajúce odsúdenia vyhlásené v iných členských štátoch existuje iba v takom rozsahu, v akom sa podľa vnútroštátneho práva zohľadňujú predchádzajúce vnútroštátne odsúdenia“.

  Rámcové rozhodnutie má veľkú pridanú hodnotu pri podpore vzájomnej dôvery v trestnom práve a súdnych rozhodnutiach v európskom priestore spravodlivosti, keďže sa ním stimuluje súdna kultúra, v rámci ktorej sa v zásade zohľadňujú predchádzajúce odsúdenia vyhlásené v inom členskom štáte.

- Hoci sa uznáva úsilie 22 členských štátov, ktoré do dnešného dňa transponovali toto rámcové rozhodnutie, úroveň súladu so znením a duchom rámcového rozhodnutia sa výrazne líši. Zdá sa, že vnútroštátne vykonávacie ustanovenia prijaté od 13 členských štátov sú vo všeobecnosti uspokojivé: AT, CY, DE, DK, EL, FI, HR, IE, LV, NL, SE, SI a UK.

- Zvyšných deväť členských štátov, ktoré Komisii poslali oznámenie, neposkytlo žiadne presvedčivé informácie o transpozícii právnych účinkov priznaných predchádzajúcich zahraničných odsúdení do ich vnútroštátnych systémov trestnej justície. Úroveň súladu týchto členských štátov v tejto otázke nemožno posúdiť.

- Nevykonanie transpozície, čiastočná a neúplná transpozícia tohto rámcového rozhodnutia bránia účinnému fungovaniu európskeho priestoru spravodlivosti. Navyše to môže oslabiť oprávnené nároky občanov EÚ, keďže nemôžu využívať tento nástroj zameraný na zníženie opätovnej trestnej činnosti páchateľov trestných činov.

- Neskoré vykonávanie je poľutovaniahodné, pretože toto rámcové rozhodnutie má potenciál zvýšiť efektivitu správy trestnej justície zavedením právnych nástrojov na posudzovanie trestnej minulosti páchateľa, a tak chrániť obete.

- Komisia bude naďalej pozorne sledovať dodržiavanie všetkých požiadaviek rámcového rozhodnutia členskými štátmi. Komisia hlavne preskúma, či členské štáty riadne uplatňujú zásadu rovnocennosti a že právne účinky

zahraničných odsúdení sú v rámci systému trestnej justície členského štátu v zásade rovnocenné právnym účinkom vnútroštátnych odsúdení.

- Pre všetky členské štáty je nanajvýš dôležité, aby zvážili túto správu a poskytli Komisii všetky ďalšie príslušné informácie s cieľom splniť povinnosti stanovené v zmluve. Komisia navyše vyzýva členské štáty, ktoré oznámili, že pripravujú príslušné právne predpisy, aby ich prijali a čo najskôr oznámili tieto vnútroštátne opatrenia. Komisia naliehavo žiada všetky členské štáty, ktoré tak neurobili, aby prijali okamžité opatrenia na vykonanie tohto rámcového rozhodnutia v najväčšej miere. Ďalej vyzýva členské štáty, ktoré transponovali toto rozhodnutie nesprávne, aby preskúmali svoje vnútroštátne vykonávacie právne predpisy a zosúladili ich s ustanoveniami tohto rámcového rozhodnutia.